

Christine Van den Hove

‘Het derde boek wordt echt autobiografisch.’

Door
Sofie Rycken

‘Het tweede boek’ is een rubriek waarin we zopas gedebuteerde auteurs bevragen over de opvolger. Gaan ze gebukt onder de ‘Vloek van het Vermaledijde Volgende Boek’ of is schrijven voortaan een fluitje van een cent?

Schrijfster Christine Van den Hove heeft een even eenvoudige als geniale manier gevonden om de stress van een tweede boek te omzeilen: ze schreef haar tweede roman nog voor haar debuut uitkwam.

Hoe zit dat precies?

Ik debuteerde in 2019 met *Colombe*, een historische roman over twee vriendinnen die samen opgroeien in Frankrijk. Maar *Het huwelijk*, mijn tweede boek dat in januari 2022 verschijnt, schreef ik grotendeels al in 2013, kort nadat ik verhuisd was naar Frankrijk.

Waarom verschijnt het nu pas?

Het manuscript van *Het huwelijk* vond niet meteen een uitgever. Ik kreeg onder meer de feedback dat het verhaal niet ‘uitzonderlijk’ genoeg was. Dat ontmoedigde me eerst, maar ik besloot om aan iets nieuws te beginnen. *Colombe* is dan uitgegeven bij Kartonnen Dozen, de enige LGBTQ+-uitgeverij van Vlaanderen en Nederland. Nu werk ik aan een derde boek en maak ik al notities voor het vierde. Ik ben pas laat op dreef gekomen als schrijfster, dus nu werk ik hard door.

Sobere dialogen

Wat is de link tussen je twee boeken?

Het zijn allebei ontwikkelingsromans in een historische context. *Colombe* gaat over dorpsmensen in het Zuid-Frankrijk van de negentiende eeuw. In *Het huwelijk* zien we de evolutie van een echtpaar, Gaspard en Justine, in de context van de twintigste eeuw. Beide boeken zijn opgebouwd uit opeenvolgende monologen van de hoofdpersonages, een techniek die me goed ligt. Het grote verschil tussen de twee is de taal. De personages in *Colombe* zijn mensen van weinig woorden, de dialogen zijn heel sober. De verteltoon is eenvoudig en in Algemeen Nederlands. Hadden de personages echt bestaan, dan hadden ze waarschijnlijk Catalaans gesproken. Dat spreek ik zelf niet, maar de taal eenvoudig houden was een manier om toch waarachtig over te komen. De taal van de personages in *Het huwelijk* ligt wel heel dicht bij me. Het is een opgepoets- te versie van het Oost-Vlaams waarmee ik opgegroeid ben. Het was opletten om dat tot op het einde vol te houden en niet te verglijden in hedendaagse taal.

Je krijgt ook regelmatig complimenten voor je zorgvuldige, heldere taalgebruik.

Ik denk dat dat te maken heeft met mijn achtergrond in de basiseducatie. Ik maakte lesmateriaal voor mensen die

niet zo goed kunnen lezen en schrijven. De essentie was: houd het simpel, eenvoudig. Ik heb niets tegen schrijvers die het anders aanpakken, maar ik denk wel dat je met een heel barokke, weelderige stijl een grote groep lezers afschrikt. De mooiste complimenten die ik krijg zijn reacties in de lijn van: ‘Ik ben eigenlijk niet zo een lezer, maar jôuw boek heb ik in een ruk uitgelezen’.

Van lesmateriaal naar roman is een grote stap. Heb je schrijfopleidingen gevolgd?

Ik heb weleens een schrijfopleiding gevolgd in Amsterdam, meer dan twintig jaar geleden. Dat was een cursus verhalen schrijven bij Frans Stüger. Hoewel ik - met korte en langere tussenpauzes - mijn hele leven heb geschreven, en vooral altijd het verlangen heb gehad om te schrijven, ben ik pas goed op dreef gekomen in 2012. Toen begon ik teksten te posten op Azertyfactor (het online kansenplatform van Creatief Schrijven, red.). Specialisten tippen elke week een tekst en geven je ook feedback. Azertyfactor werd voor mij een soort springplank. En hoewel je er niet rechtstreeks in contact komt met andere schrijvers, raakte ik toch bevriend met andere mensen die het platform regelmatig gebruikten. Een beetje wederzijdse aanmoediging kan wonderen verrichten.

Je hebt zelf ook een tijdje een schrijfgroep geleid?

Ik heb inderdaad een tijdje een *Shut*



Christine Van den Hove

© Koen Broos

‘Ik ben pas laat op dreef gekomen als schrijfster, dus nu werk ik hard door.’

up and Write-groep geleid. Dat zijn een soort coworkinggroepen waarin schrijvers online samenkomen en gedurende een afgesproken tijdspanne samen schrijven. Ik doe het nu niet meer, maar het was een fijne manier om elkaar te stimuleren. Alle schrijvers die ik zo leerde kennen, zijn op dit moment bezig aan een manuscript!

Het vuur, de goesting

Kan iedereen leren schrijven volgens jou?

Ik denk dat iedereen een stem en een eigen schrijfstijl heeft. Talent is niet de doorslaggevende factor — eerder het vuur, de goesting. Wie wil schrijven, kan schrijven. Mijn advies is dan ook om elke dag te schrijven, al is het maar een zinnetje. Je moet er elke dag op oefenen.

Lukt jou dat?

Ik schrijf elke dag, maar geen uren aan

een stuk. Nu eens een gedicht, daarna een stukje van een boek, de dag erna een blogbericht, ... Mijn blog is een fijne manier om te communiceren en om in contact te blijven met mijn netwerk. Het is ook leuk om meteen iets de wereld in te sturen zodra het klaar is en binnen de dag al reacties te kunnen lezen.

Welke reacties op je debuutroman blijven je vooral bij?

Daar kreeg ik feedback over van recensenten op Goodreads, Hebban, Zizo-magazine en Zij-aan-zij en vooral van individuele lezers. Blijkbaar houden lezers wel van mijn sobere stijl. Ik heb de tekst van mijn twee romans ook laten analyseren door Chris Ceustermans. Zijn feedback heeft me veel vertrouwen gegeven.

Hoe verliep het schrijfproces van *Het huwelijk*?

Eerlijk? Het was zwoegen en afzien. Ik had nog helemaal geen schrijfroutine. Het verhaal ligt me na aan het hart

en het viel me daardoor emotioneel zwaar om het op te schrijven. Regelmatig stak mijn faalangst de kop op en overwoog ik om er gewoon mee te stoppen.

Wat hielp je om toch door te zetten?

Ik zette door omdat ik verhuisd was naar Frankrijk om er in alle rust te kunnen schrijven. Ik kon het niet maken om op te geven, vond ik, niet voor mezelf en ook niet voor mijn omgeving.

Heb je intussen meer grip op het schrijfproces?

Dat blijft een zoektocht. Ik schrijf heel graag, maar ik vind het niet gemakkelijk. Het is denken en puzzelen en vooral veel proberen. Meestal schrijf ik eerst alles met de hand en typ ik de tekst daarna over. Ik herwerk niet zoveel. Ik schrijf vrij compact dus hoef ik niet veel te schrappen. Wat ik intussen wel zeker weet, is dat ik het einde van het boek al in gedachten moet hebben voor ik aan het echte werk begin.

Verras je jezelf wel eens tijdens het schrijven?

Ik probeer initieel verschillende pistes uit, maar zodra ik begonnen ben, schrijf ik naar het einde toe dat ik voor ogen heb. Soms word ik onderweg nog verast door bepaalde wendingen, maar het is niet zo dat ik op een totaal ander punt eindig.

Je was 62 toen je debuteerde - hoe voelde dat?

Ik ben inderdaad een laatbloeier, maar het is dat het zo moest zijn. Ik heb meer levenservaring nu, meer bagage om goede boeken te schrijven. De boekpresentatie van *Colombe* was absoluut een geluksmoment. Het was de avond voor mijn verjaardag en het voelde als een onvergetelijk scharniermoment in mijn leven. Ik heb daarna contact opgenomen met Literatuur Vlaanderen. Een heel toegankelijke organisatie met professionele, behulpzame medewerkers en interessante initiatieven. Ik bleek in aanmerking te komen voor een aanmoedigingspremie en bovendien zette Flanders Literature mijn boek in de internationale etalage. Zij hebben mij, als nieuweling in de schrijverswereld, heel goed geholpen en mijn vertrouwen opgekrikt.

Wat lees je zelf graag?

Ik lees vooral uit nieuwsgierigheid naar de werkwijze van de auteur. Op zich een prettig motief, maar het zit me soms in de weg. Ik lees heel langzaam, observerend, en vind soms moeilijk mijn weg in het verhaal. Als een tekst me over die hindernis heen helpt, is het voor mij goed. Korte verhalen vind ik een ondergewaardeerd genre. Ik vind het zo knap wanneer schrijvers op een paar pagina's een hele situatie kunnen neerzetten, een hele wereld kunnen oproepen. En als lezer kom je snel aan je trekken, zelfs al heb je maar een half uurtje tijd. Daarnaast heb ik ook een voorkeur voor vrouwelijke auteurs, omdat die nog altijd ondervertegenwoordigd zijn.

Herleesbibliotheek

Welke schrijvers inspireren je?

Ik woon in een klein huisje en heb niet veel plaats. Ik houd dus alleen de boeken bij die ik ooit opnieuw wil lezen, of waarin ik af en toe wil gaan kijken naar de stijl. Zo heb ik bijna alles van Alice Munro, haar verhalen hebben me altijd direct mee. Ze zijn van een schijnbare eenvoud en hebben een lichtvoetigheid die ik ook graag wil bereiken in mijn werk. Ik ben ook fan van Chimamanda Ngozi Adichie. De personages in *Americanah* en in *Een halve gele zon* staan eigenlijk ver van me af, maar toch leer ik hen heel goed kennen en raak ik betrokken bij hun leven. *Een dwaze maagd* van Ida Simons is ook een boekje dat ik koester. Ik heb het al twee keer gekocht en telkens weggegeven, maar ik ga het toch opnieuw kopen, want ik wil het in mijn buurt hebben. Ook al omwille van de lichtvoetige toon, en de waarachtigheid van het verhaal en de personages. Recent las ik *Kindertijd* en *Afhankelijkheid* van Tove Ditlevsen, waarbij ik genoot van de wat laconieke vertelstijl. En *De thuiswacht* van Dola de Jong is een boek dat ik altijd binnen handbereik heb. Het is geschreven in

'Mijn advies is om elke dag te schrijven, al is het maar een zinnetje.'

'Ik moet het einde van het boek al in gedachten hebben voor ik aan het echte werk begin.'

het Nederlands van de jaren vijftig. Dat is wat stijver dan het hedendaagse Nederlands, maar het doet helemaal niet verouderd aan. Het is een bijzonder verhaal over de liefde van een vrouw voor een andere vrouw tijdens de oorlogsjaren. Het is geschreven in een periode waarin dit soort verhalen nog met veel omzichtigheid verteld werden, wat een zekere spanning creëert.

Welke mannelijke auteurs krijgen ook een plekje op jouw boekenplank?

Het verzameld werk van Willem Elsschot kijk ik regelmatig in. Het heeft me tijdens het schrijven van *Het huwelijk* geholpen om me over mijn schroom te zetten om in het Vlaams te schrijven. Daarvoor heb ik ook *Het verdriet van België* van Hugo Claus en *Wit is altijd schoon* van Leo Pleysier opnieuw gelezen. En alle boeken die ik van Arthur Japin lees, houd ik ook bij. Hij heeft me ervan overtuigd dat schrijven vanuit de ik-persoon – wat ik ook het liefste doe – een volwaardige perspectiefkeuze is.

Het huwelijk - is de titel een knipoog naar Elsschot?

De werktitel was eerst *Gaspard en Justine*, daarna lang *Gaspard*. Alleen gaat het boek vooral over een relatie binnen een traditioneel huwelijk waarin noch de man noch de vrouw passen. Bovendien wilde ik voor de cover graag de mooie huwelijksfoto van mijn grootouders gebruiken. Uiteindelijk vond ik alleen *Het huwelijk* kloppen, maar ik aarzelde omdat ik bang was dat men een link zou zoeken met het gedicht van Elsschot. Hoe knap ik dat gedicht ook vind, het is keihard. Ik denk dat mijn

analyse van een moeilijk huwelijk veel milder is.

Wat kan je al vertellen over je derde titel?

In al mijn boeken zitten wat autobiografische elementen - dat is bij alle schrijvers zo, denk ik. Maar het derde boek is echt autobiografisch. Mijn gevoel is dat ik dit moet schrijven voor ik verder kan.

En wat wens je *Het Huwelijk* toe?

Het is nog even spannend afwachten. Koen van Gulik, de uitgever van de Wereldbibliotheek, vond het meteen prachtig, maar qua taal en sfeer is het een heel Vlaams boek. Zou dat werken in Nederland? Dit boek heeft alleszins een gunstige startpositie, en ik hoop dat het *Colombe* meetrekt, ...



Het huwelijk door Christine Van den Hove (2022)
Verschijnt bij Wereldbibliotheek